

**VÁCZI PÉTER¹, SZÁNTÓ ÁKOS², BOROS-BALINT IULIANA³,
DÁVID LÓRÁNT DÉNES⁴, SZABÓ RÓBERT⁴**

¹Eszterházy Károly Egyetem, Sporttudományi Intézet, Eger

¹University of Eszterházy Károly, Institute of Sport Science, Eger

²Eszterházy Károly Egyetem, Vállalkozás-gazdaságtan Tanszék, Eger

²University of Eszterházy Károly, Business Department of Economics, Eger

³Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Testnevelés és Sport Kar, Kolozsvár

³University of Babeş-Bolyai, Faculty of Physical Education and Sport, Cluj-Napoca

⁴Eszterházy Károly Egyetem, Gazdaságtudományi Intézet, Eger

⁴University of Eszterházy Károly, Institute of Economics Science, Eger

**A TAO-RENDSZER HATÁSAINAK FELMÉRÉSE A MAGYAR
KOSÁRLABDA CSAPATOKNÁL**

**THE ASSESSMENT OF THE TAO SYTEM INFLUENCES AT THE
BASKETBALL CLUBS**

Összefoglaló

Vizsgálatom célja az volt, hogy megpróbáljam felmérni és bemutatni, a 2011-ben bevezetett, látványsportokat támogató társaságiadó-rendszer milyen hatással volt a kosárlabda-bajnokságokban induló klubokra. Céлом volt megvizsgálni azt, hogy több szempontot figyelembe véve ez a rendszer segítette vagy inkább gátolta a kosárlabda sportágban tevékenykedő sportklubokat. Kérdőíves felmérésemet az összes első, másod- és harmadosztályban tevékenykedő klubnak elküldtem. Végeredményben 53 klub töltötte ki kérdőívemet. Mind a hét magyarországi tervezési és programozási régióból érkezett vissza kitöltött kérdőív.

Kulcsszavak: TAO-rendszer, kosárlabda, régiók

Abstract

The aim of my research was to show and analyze how influences the corporate tax system (was appeared 2011) the economical aspects of basketball clubs. I analyzed what was the advantages and disadvantages of corporate tax system at the basketball clubs. 53 clubs filled it my questionnaire correctly.

Keywords: TAO system, basketball, regions

Bevezetés

Mit is jelent a társasági adó rendszere?

2011-ben a magyar országgyűlés elfogadta azt a törvénymódosítást, amely lehetővé tette, hogy a gazdasági társaságok nyereségadójukból támogathatnak sportegyesületeket.

Ezt a támogatást öt látványsport részére nyújthatják:

- labdarúgás,
- kézilabda,
- kosárlabda,
- jégkorong,
- vízilabda.

A sportágak kiválasztásában a magyar hagyományok és a sportágak globális népszerűsége is döntő volt. A látványcsapatsportok szórakoztató funkciójuk miatt sok sportolót és nézőt is vonzanak. (Müller 2009)

Vannak olyan vélemények, amelyek szerint a futball mellett a kosárlabda a világ legnépszerűbb játéka. (Pepple, 2010)

Alapvetően ez egy olyan támogatás, amelyet ugyan nem közvetlenül az állam ad, hiszen egy cég ezt a nyereségadójából a sportnak kifizetett összeget befizethetné az államnak is. Azaz az állam mond le egy bevételi forrás egy részéről az öt látványsport javára.

Nem meglepő módon ez a fajta állami támogatás egyáltalán nem mondható általánosnak a világban. Több sportmenedzsmentel foglalkozó szakember konkrétan a néhai kommunista berendezkedésű országok gyakorlataként írja le az állami dominanciájú sporttámogatást. (Andersen, Houlihan, Roglan, 2015)

Azt azonban mindenképpen meg kell említeni, hogy a magyar sport még nincsen kész a tisztán piaci alapú működésre, ezért nagy segítség a TAO-s rendszer.

A TAO támogatást az egyesületek, szövetségek a következő célok támogatására, finanszírozására használhatják:

- utánpótlás-nevelésre,
- infrastruktúra-fejlesztésre,
- képzéssel összefüggő feladatokra,
- személyi jellegű ráfordításokra.

Elmondható erről a rendszerről, hogy nagy segítséget jelent az öt látványsport fejlődése, működése során (Bács-Bácsné, 2014, Borbély et al., 2015; Ráthonyi et al., 2016). Az is látható, hogy a támogatások nagyobb része a labdarúgásba áramlik. Az első, a 2011-es TAO-s évben az igényelt 33 milliárdos támogatásból 21 milliárd a magyar labdarúgásba áramlott.¹⁴

2013-ban változtatott a magyar állam a rendszeren. Jelentősen lecsökkentette az adott támogatások után a cégeknek jutatott kedvezmények mértékét.

A 2013. május 19-én hatályba lépett törvénymódosítás kiegészítő sportfejlesztési támogatás befizetésének kötelezettségét írja elő azoknak a vállalkozásoknak a számára, amelyek élni kívánnak a sporttámogatások TAO-kedvezményével. Az új szabály hatására a kedvezmény mértéke a korábbi negyedére csökkent.

A módosítás ellenére a TAO-s rendszer támogatása nélkül már-már életképtelenné válhatna az öt látványsportban működő sportklubok egy jelentős része, hiszen a TAO-s támogatások mellett a klasszikus szponzoráció nagy része eltűnt az élsportból.

Az első TAO-évben az MKOSZ (Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége) számlájára 690 millió forint TAO-s támogatás érkezett, amely összeg a labdarúgó-szövetség utáni második legnagyobb.¹⁵

A kosárlabda-szövetség – véleményem szerint nagyon helyesen – a 690 mil-

¹⁴[http://sport365.hu/magyar-foci,nb1-labda-rugas,ez-ta\(h\)o-sag-33-milliard-forint-valos-tortene-te,20550](http://sport365.hu/magyar-foci,nb1-labda-rugas,ez-ta(h)o-sag-33-milliard-forint-valos-tortene-te,20550)

¹⁵http://kosar.blog.hu/2012/11/13/utolso_pillanatan_bedobott_mentoov_a_tao_a_kosarlabda-ban

liós összegből 500 millió forintot az utánpótlás-korosztályra fordított.

Hipotézis

Saját a kosárlabda sportágban szerzett edzői tapasztalataim alapján azt feltételezem, hogy a klubok nagy részének nagy segítséget jelent a TAO-rendszer.

Azt is feltételezem, hogy a TAO 2011-es indulása óta a csapatok nagyobb része folyamatosan pályázott a megszerezhető támogatásra.

Anyag és módszer

Az ebben a cikkben ismertetett eredmények egy nagyobb, a magyar kosárlabdázásban használt marketing- és menedzsmentmódszerek vizsgálatával foglalkozó kutatás a TAO-rendszerrel foglalkozó részeiből került ki. A kérdőívet online kitöltéssel küldték vissza a csapatok. Összesen 53 magyar csapat küldte vissza a kérdőívet.

Ebből 12 csapat első osztályú, 21 csapat másodosztályú, 20 csapat harmadosztályú volt.

Eredmények

A TAO-rendszerrel foglalkozó kérdés így szólt:

Mennyire volt nagy segítségére az egyesület gazdálkodásában a TAO-s rendszer?

1–5-ös skála alapján, ahol 1 = Egyáltalán nem segített; 2 = Kis mértékben segített; 3 = Közepes mértékben segített; 4 = Jelentős segítség volt; 5 = TAO nélkül nem valósult volna meg.

Az eredmények a következők lettek

Stabil gazdálkodás

1. ábra: Mennyire segítette a TAO-rendszer a stabil gazdálkodást?

A válaszokból világosan látszik, hogy a látványsportokat támogató TAO-rendszer döntő fontosságú tényezővé vált a kosárlabdaklubok életében.

Mindösszesen a válaszadók 14%-a gondolja úgy, hogy nem igazán döntő fontosságú a gazdálkodásukban a TAO-támogatás.

Beruházások megvalósítása

2. ábra: Mennyire segítette a TAO-rendszer a beruházások megvalósítását?

1–5-ös skála alapján, ahol 1 = Egyáltalán nem segített; 2 = Kis mértékben segített; 3 = Közepes mértékben segített; 4 = Jelentős segítség volt. 5 = TAO nélkül nem valósult volna meg.

Jelentős, összesen 81,9%-os a azoknak a válaszadóknak az aránya, akik kiemelt segítségnek tartják a TAO-rendszert a beruházások megvalósulása esetén, és ami talán még fontosabb adat, hogy 61,4% nyilatkozott úgy, hogy TAO nélkül nem tudtak volna belevágni beruházási projektekbe.

Felújítások

3. ábra: Mennyire segítette a TAO-rendszer a tervezett felújításokat?

1–5-ös skála alapján, ahol 1 = Egyáltalán nem segített; 2 = Kis mértékben segített; 3 = Közepes mértékben segített; 4 = Jelentős segítség volt; 5 = TAO nélkül nem valósult volna meg.

Az előző kérdésnél talán kisebb horderejű a felújítások kérdése, hiszen egy

csarnoképítési projektnél kisebb hatása lehet egy felújítás elvégzésének, de ezek a kisebb projektek is nagyon fontosak lehetnek egy klub életében.

A válaszokból világosan látszik, hogy ha nem is olyan arányban, mint a beruházások megvalósulásánál, de a felújítások esetében is komoly segítséget jelentett a TAO-rendszer.

Sporteszközök vásárlása

4. ábra: Mennyire segítette a TAO-rendszer a sporteszközök vásárlását?

1–5-ös skála alapján, ahol 1 = Egyáltalán nem segített; 2 = Kis mértékben segített; 3 = Közepes mértékben segített; 4 = Jelentős segítség volt; 5 = TAO-nélkül nem valósult volna meg.

A TAO-rendszer kisebb megkötésekkel engedélyezi a különböző sporteszközök megvásárlását. Ezzel a lehetőséggel sok klub élt, és olyan sporteszközöket is be tudtak szerezni, amelyekkel a magasabb szintű kosárlabda-kultúrával rendelkező országokban már régóta dolgoznak a szakemberek. Saját példaként azt tudom mondani, hogy az Egyesült Államokból sikerült beszereznünk egy olyan labdavisszaadó gépet, amely nagy segítségünkre van az egyéni képzéssel foglalkozó edzések megtartásában.

A kérdőívet kitöltő csapatok válaszadásából is világosan kiderül, hogy a TAO-rendszer jelentős segítség volt a sporteszközök beszerzésében is.

Sportruházat

5. ábra: Mennyire segítette a TAO-rendszer az egységes sportruházat biztosítását?

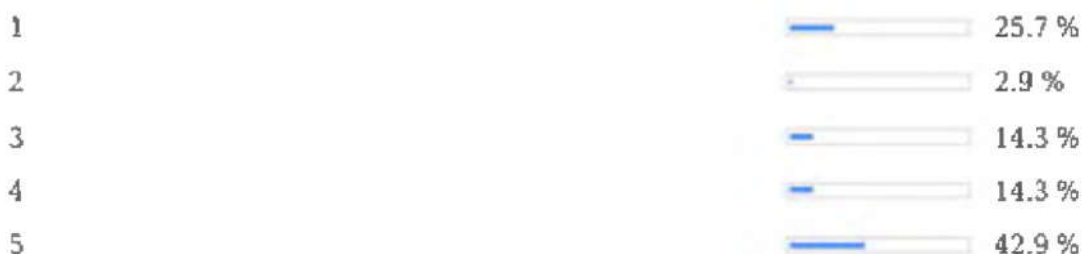
1–5-ös skála alapján, ahol 1 = Egyáltalán nem segített; 2 = Kis mértékben segített; 3 = Közepes mértékben segített; 4 = Jelentős segítség volt; 5 = TAO nélkül nem valósult volna meg.

A csapatsportokban már régóta elvárt gyakorlat az, hogy a csapatok és nemcsak a felnőtt, hanem az utánpótláscsapatok egy-egy mérkőzés alkalmával egységes sportruházatban jelenjenek meg, és nemcsak a pályán, hanem azon kívül is.

Nem lenne igazságos azt állítani, hogy a TAO-rendszer előtti időkben nem volt példa arra, hogy egy csapat a felnőtt korosztálytól az utánpótlás korosztályig egységes felszerelésben jelenjen meg. Azonban általánossá a TAO-rendszer alatt vált.

A kérdőív kiértékeléséből is világosan látszik, hogy a csapatok zömének komoly vagy elengedhetetlen segítséget jelentett ehhez a látványsportok támogatása.

Járműbeszerzések

6. ábra: Mennyire segítette a TAO-rendszer az egyesületi járműbeszerzéseket?

1–5-ös skála alapján, ahol 1 = Egyáltalán nem segített; 2 = Kis mértékben segített; 3 = Közepes mértékben; 4 = Jelentős segítség volt; 5 = TAO nélkül nem valósult volna meg.

Talán a járműbeszerzéssel kapcsolatos kérdésnél volt a válaszok között a legnagyobb szórás. Azt azonban elmondhatjuk, hogy a válaszadók több mint fele nagy vagy nélkülözhetetlen segítségnek tartja a TAO-rendszert a saját járművek beszerzéséhez. Döntően itt a csapatok szállítására alkalmas kisbuszokról van szó, amelyet a TAO-s szabályozás szerint maximum 30 millió forintos értékhatárig szerezhettek be.

A nagy szórás oka leginkább az lehet, hogy ezeknek a járműveknek komoly fenntartási költségei is vannak.

Utánpótlás-fejlesztés

7. ábra: Mennyire segítette a TAO-rendszer az utánpótlás-fejlesztést a klub életében?

1–5-ös skála alapján, ahol 1 = Egyáltalán nem segített; 2 = Kis mértékben segített; 3 = Közepes mértékben segített; 4 = Jelentős segítség volt; 5 = TAO nélkül nem valósult volna meg.

Talán a legfontosabb kérdés arra vonatkozott, hogy milyen segítséget nyújtott a TAO-rendszer az utánpótlás-fejlesztésben. Nem vitás, hogy a kormányzat egyik fő célja a TAO-rendszerrel az igazolt sportolók számának az emelése volt, és ehhez az utánpótlás-nevelés szintjének az emelése kulcskérdés. Nem véletlenül tartozik az utánpótlással kapcsolatos TAO-s fejlesztésekhez a legkevesebb mértékű kötelező önerő.

A válaszokból világosan kitűnik, összesen 90%-os arányban gondolják úgy a kérdőívet visszaküldő klubok, hogy az utánpótlás-fejlesztéshez fontos vagy nélkülözhetetlen segítséget jelentett a TAO-s rendszer.

Humánerőforrás

8. ábra: Mennyire segítette a TAO-rendszer a humánerőforrás-fejlesztést?

1–5-ös skála alapján, ahol 1 = Egyáltalán nem segített; 2 = Kis mértékben segített; 3 = Közepes mértékben segített; 4 = Jelentős segítség volt; 5 = TAO nélkül nem valósult volna meg.

A magyar sport előrelépéséhez fokozottan hozzátartozik a humánerőforrás-fejlesztés szükségessége. Az, hogy a sportoláshoz szükséges összes területre tudjanak az egyesületek megfelelő szakembereket munkába állítani.

A válaszok között nagy szórást tapasztalhatunk, ami azt jelentheti, hogy az egyesületek által végrehajtott humánerőforrás-fejlesztést egy viszonylag jelentős mértékben a TAO nélkül is talán meg tudnák oldani a klubok. Azonban a válaszokból az is látszik, hogy ezen a téren is nagy könnyebbséget jelent a TAO-rendszer.

A teljes képhez azt is érdemes megnézni, hogy a klubok milyen hajlandósággal pályáztak a TAO-támogatásokra.

TAO-pályázat:

9. ábra: Pályáztak e TAO-s forrásokra 2011 óta, ha igen, hány alkalommal?

A válaszokból világosan látszik, hogy a csapatok több mint 80%-a minden évben pályáztott a TAO-s támogatásokra, ez is bizonyítja, hogy a fejlesztésekhez az éves költségvetéshez szinte már-már elengedhetetlen a TAO-támogatások segítségével.

Az eddigi kérdésekre adott válaszokból csupa pozitív jellemzőt tudtunk elmondani, leszűrni a TAO látványsportot támogató rendszeréről. Azonban azt gondolom, beszélni kell a rendszer egyik nagy hátrányáról is. Arról, hogy a TAO-támogatások cégek általi kifizetése mellett klasszikus szponzoráció, amikor egy cég a saját nyereségéből szponzorál, egyre kevesebb érkezik a sportba.

Klasszikus szponzoráció

10. ábra: A TAO-rendszer bevezetése óta milyen nagyságrendű klasszikus szponzoráció érkezik?

A válaszadó egyesületek több mint 60%-a úgy érzi, úgy látja, hogy sokkal kevesebb vagy kevesebb klasszikus szponzorációs támogatás érkezik a TAO-rendszer bevezetése óta. Ez egy olyan adat, amit komolyan kell venni, és a sportban dolgozó vezetőknek előre kell már most gondolkozniuk, hogy a TAO-rendszer esetleges megszűnése esetén milyen alternatívákkal tudják a sportegyesületek működését, fejlődését továbbra is biztosítani.

Összegzés

Azt gondolom, hogy a csapatok, klubok által kitöltött kérdőív válaszaiból világosan kiderülnek a hipotéziseimre a válaszok.

A kosárlabdacsapatok döntő többségének markáns segítség volt a TAO-s rendszer ahhoz, hogy a céljaikat, beruházásaikat megvalósítsák. Ezzel összefüggésben az is látszik, hogy pontosan ezen ok miatt folyamatosan pályáztak is a látványsportok támogatását elősegítő TAO-s támogatásokra.

Ugyanakkor azt is meg kell jegyezni, hogy a TAO-támogatások elindításával a klasszikus szponzorációs bevételek drasztikusan csökkentek, melyet korábbi kutatásaink is igazoltak (Váczi és mtsai. 2012, Müller és mtsai. 2013).

Éppen ezért a sport legfelső irányító testületeinek erősen el kell gondolkozni azon, hogy a TAO-rendszer esetleges befejeződése után miképpen tudnak az egyesületek továbbra is jól működni vagy egyáltalán életben maradni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bács Z., Bácsné Bába É. (2014): A TAO támogatási rendszer hatása és szervezeti kezelése Debrecenben. In: Petridisz Leonidasz (szerk.): A felsőoktatás szerepe a sportban, élsportban és az olimpiai mozgalomban, különös tekintettel a társasági adóból (TAO) támogatott sportágak helyzetére és a támogatások hasznosítására: tanulmánykötet. Debreceni Egyetem Gazdálkodástudományi és Vidékfejlesztési Kar, 2014. pp. 22–36. (ISBN [978-963-473-733-9](https://doi.org/10.1007/978-963-473-733-9))
- Borbély Attila, Ráthonyi-Odor Kinga, Keresztesi Katalin (2015): A TAO-sportágak sportgazdasági helyzetének áttekintése támogatói oldalról. Magyar Sporttudományi Szemle 16:(61) pp. 53–56.
- John Pepple (2010): Soccer, The left, & the farce of multiculturalism Authorhouse publishing
- Sven S. Andersen, Barrie Houlihan, Lars Tore Roglan (2015): Managing elite sport systems: Research and practice Routledge publishing
- Müller Anetta: A legújabb trendek a sportmarketing és menedzsment területén. In: Magyar Sporttudományi Társaság Sportinnovációs Szakbizottság Évkönyve. 59–63. p. 2009.
- Váczai Péter – Széles-Kovács Gyula – Kristonné dr. Bakos Magdolna – Müller Anetta (2012): Az EKF-Eger HÉSZ kosárlabda csapat márkázhatósága a főbb márka elemek alapján. In: Acta Academiae Agriensis Nova Series Tom-Sectio Sport 39. kötet.69–87.p.
- Müller Anetta – Váczai Péter – Széles-Kovács Gyula (2013): A csapatsportok gazdálkodásának sajátosságai a kosárlabda példáján. In: Tanulmánykötet. A felsőoktatás szerepe a sportban, élsportban és az olimpiai mozgalomban, különös tekintettel a társasági adóból (TAO) támogatott sportágak helyzetére és a támogatások hasznosítására című konferencia tanulmány kötet. ISBN 978-963-473-733-9. Kiadja: Debreceni Egyetem Gazdálkodástudományi és Vidékfejlesztési Kar. 131–136. p. Konferencia időpontja: 2013. november 7–8., Debrecen.
- Ráthonyi-Odor Kinga – Madarász Tamás – Borbély Attila (2016): TAO az utánpótlás-nevelés szolgálatában, sportgazdasági megközelítésben, Magyar

Sporttudományi Szemle 67:(3) pp. 54–55.

Internetes források:

[http://sport365.hu/magyar-foci,nb1-labdarugas,ez-ta\(h\)o-sag-33-milliard-forint-valos-tortenete,20550](http://sport365.hu/magyar-foci,nb1-labdarugas,ez-ta(h)o-sag-33-milliard-forint-valos-tortenete,20550)

http://kosar.blog.hu/2012/11/13/utolso_pillanatban_bedobott_mentoov_a_tao_a_kosarlabdaban